

V znaku jugoslovansko-bolgarskega bratstva

Minister Kazasov med učiteljstvom škofjeloškega okraja

V lepo okrašeni risalnici in ob prisotnosti mnogih odličnih domačinov je priredilo učiteljsko društvo za škofjeloški okraj preteklo soboto jugoslovansko-bolgarsko proslavo, ki se je razvila v izredno pristrčno pa obenem mogočno manifestacijo bratstva vseh južnih Slovanov. Slavju je dala osobito slovesno obležje prisotnost ministra in poslanika g. Dima Kazasova, ki se je mudil vse predpoldne in tja do 15. ure v vrstah učiteljstva.

Predsednik tov. Vojteh Debeljak je uvodoma pozdravil vse goste, nakar je sledila deklamacija Gregorčičeve Velikonočna. Slavnostna beseda je pripadala tov. Jožetu Zupančiču, ki je v vznemirjenih stavkih poveljeval prijateljski pakt med Jugoslavijo in Bolgarijo, ki naj prinese obema bratskima narodoma lepe in srečnejše dni v delu za porast in veličino Slovanstva. Govornik še ni končal, ko je mahoma zaorila dvorana navdušenih vzklikov. Povsem nenapovedan je vstopil v dvorano minister Kazasov v spremstvu tajnika JB lige g. Bučarja in dam ge. Silve Vrtačnikove in gđc. Nade Zerjavove. Viharne ovacije kar niso hotele ponehati in le polagoma so se prisotni toliko pomirili, da je mogel tov. Zupančič končati. Deležne prisrčnega priznanja za svoja lepa izvajanja je spregovoril potem predsednik društva, toplo pozdravljajoč gospoda ministra, želeč, naj bi bila započeta proslava le osnovni člen h gradnji bratstva med vsemi Jugoslovani. Gospodu poslaniku izreka v imenu učiteljstva, kakor tudi Škofjeločanov najlepšo dobrodošlico! Živa beseda, jasnost jezika in lepota izvajanj so zajeli dvorano, ko je izpregovoril in se zahvalil g. minister. Kakor mati, vzgaja in uči tudi učitelj mladino in ji vceplja v nežna srčeca nauke za življenje. Iz tenkega stebelca se razvije mogočno drevo, takisto je za človekom, ki more, prav poučen in navdahnjen storiti, mnogo za koristi celote, potem ko odraste. Veseli ga, da se zavzema učiteljstvo za idejo slovanske skupnosti, kajti to mu je jamstvo, da bo tudi mladina tako vzgojena.

Njegova izvajanja, pravcata pesem globokega in neomahljivega slovanskega čustvovanja, so seveda žela ogromno priznanja, ovacije so se ponovile, burnega pritrdjevanja ni hotelo biti kraj. Zatem je pozdravil zbor v imenu JBL g. Bučar, nakar je pod vodstvom tov. Korenčana zapel pevski zbor, ki je že pred otvoritvijo zapel »Od Urala...«, še obe državni himni in Rodno pesem. Sledil je pristrčen intermezzo učiteljeve soprige g. Pinteričeve, ki je kot Bolgarka iz Burgasa nazdravila Slovanstvu, potem pa je pričel koncertni del prireditve. Najprej je nastopil solo čelist, Škofjeločan, g. Adolf Ravnihar in izvajal z mojstrsko interpretacijo težko skladbo. Laskavega priznanja je bil deležen potem tov. Korenčan, baritonist, ki je zapel Izis in Oziris in Dedek samonog s spremljevanjem klavirja. Zelo lep je bil tudi godalni Mozartov trio, ki so ga izvajali gg. Gračner, Haladova in Ravnihar, ter želi zaslužni aplavz. Kot zadnji je zopet nastopil čelist, ki je tokrat s spremljevanjem klavirja izvajal čudovito lepo in tehniško mnogo zahtevajočo Tarantello.

Sledila je recitacija v bolgarščini, potem pa je bila sprejeta pozdravna brzojavka bolgarskemu učiteljstvu v Sofijo in sprejet sklep.

da bo učiteljstvo prostovoljno služilo interesom zblizanja med vsemi južnoslovanskimi brati ter gojilo praktično vezi z medsebojnim zamenjavanjem stanovanj v prostem času. S himno Hej Slovani, ki jo je pela vsa dvorana stoji in z največjim navdušenjem, je bil skoro dveurni spored zaključen.

Po kratkem odmoru je sledil nastop učitelja tov. Demšarja iz Poljan, ki je nastopil z otroki in obravnaval temo o Bolgariji. Poku je prisostvoval tudi g. minister.

S situacijskim poročilom, ki ga je podal tov. predsednik, je bilo zelo lepo in izredno zborovanje zaključeno, učiteljski predstavniki pa so hoteli, da razkažejo odličnemu prijatelju našega naroda lepote Škofje Loke. Vzradosčen nad prireditvijo, kakor tudi nad lepoto

Vesele velikonočne praznike

Vsem članicam in članom

želi

JUU — sekcija za dravsko banovino

naše slovenske zemlje, se je g. Kazasov malo pred 15. uro poslovil in odhitel nazaj v Ljubljano.

Prireditve učiteljskega društva je vzbudila po vsem mestu izredno pozornost; s tem pa je bil bistveni namen: služiti interesom zblizanja med obema narodoma, dosežen. Udeležba s strani učiteljstva je bila nad vsako pričakovanje visoka. Le kakih 10 organiziranih tovarišev je izostalo, vsi ostali so bili na stanovskem zboru.

Mi pa, tovariši in tovarišice: Po začetni poti naprej, brez prestanka, po smereh, ki nam jih je dala sobota!

Pravilnik

za izvrševanje uredbe o vzdrževanju narodnih šol*

1. Izdelava proračunskega predloga.

Člen 1. Proračunski predlog za izdatke narodnih šol, ki so preneseni s členom 4. uredbe o vzdrževanju narodnih šol na banške uprave, sestavijo upravitelji narodnih šol po zaslišanju učiteljskega zbora.

Pri izdelavi računskega predloga naj gledajo šolski upravitelji na to:

- da se ugotove vse šolske potrebščine za dotično proračunsko leto;
- da se natančno določi znesek kredita za posamezne potrebščine in pri tem najstrože izvede načelo umnega varčevanja;
- da se s proračunom posebej predlože potrebni podatki in obrazložitev in tako opraviči višina v proračunu predlaganih kreditov.

Člen 2. Proračunski predlog, sestavljen po obrazcu, ki mora ustrezati navodilom za izdelavo proračuna in ki ga predpiše banška uprava, mora predložiti šolski upravitelj najkasneje do dne 10. junija vsakega leta krajevnemu šolskemu odboru obenem z obrazložitvijo, omenjeno v točki c) člena 1. tega pravilnika.

Člen 3. Krajevni šolski odbor pregleda proračun in poda zapisniško svoje pripombe. Tako pregledani proračunski predlog z zapisnikom krajevnega šolskega odbora vred predloži šolski upravitelj pristojnemu sreskemu načelniku do dne 1. julija vsakega leta. Obenem predloži sreskemu načelniku tudi še tri prepise predloženega proračuna.

Člen 4. Sreski načelnik zbere proračunske predloge vseh narodnih šol vs vsem srezu, jih pregleda in vpiše v vseh štirih proračunskih primerkih svoje predloge v razpredelke, ki je za to določen; pri tem upošteva tudi opravičene pripombe krajevnega šolskega odbora. K proračunskemu predlogu vsake šole mora biti priloženo tudi mnenje sreskega načelnika in obrazložitev izprememb, ki se morajo predlagati.

* »Službene novine kraljevine Jugoslavije« z dne 5. oktobra 1936. št. 230/LVI/583. — Uredbo o vzdrževanju narodnih šol gl. »Službeni list« št. 601/76 iz 1. 1936.

Če v času, ko se proračun sklepa, šola ne deluje, ker nima nobenega učitelja, sestavi zanj proračunski predlog pristojni sreski načelnik.

Od vseh šol v svojem srezu zbrane in tako obdelane proračunske predloge predloži sreski načelnik skupaj banški upravi najkasneje do dne 1. avgusta vsakega leta.

Člen 5. Banška uprava, prosvetni oddelek, zbere proračunske predloge vseh sreskih načelnikov, jih uredi in izroči banovinskemu šolskemu odboru v pretres in predlog.

Člen 6. Banovinski šolski odbor pretrese v plenarni seji vse proračunske predloge, vpiše svoje predloge v razpredelke, ki je za to določen, in jih vrne z obrazložitvijo vred banški upravi najkasneje do dne 1. oktobra vsakega leta.

Člen 7. Banška uprava, prosvetni oddelek, sestavi po predlogu banovinskega šolskega odbora proračunski predlog za vso banovino in se ravna pri tem po navodilih za sestavo banovinskega proračuna.

Vsi razhodki za potrebe narodnih šol se postavijo v banovinski proračun v razdelku za prosvetni oddelek in se odobrujejo tako, kakor se odobrujejo ostali krediti banovinskega proračuna.

II. Izvrševanje proračuna.

Člen 8. Ko se banovinski proračun odobri, odpre finančni oddelek banške uprave prosvetnemu oddelku kredite za potrebe narodnih šol za vsako trimesečje naprej, in to tako, kakor je predpisano za odpiranje kreditov po banovinskem proračunu.

Prosvetni oddelek razporedi kredite za vsako trimesečje po posameznih narodnih šolah in postavi v razpored tudi znesek kreditov za posamezne šolske potrebščine.

Ko se določa znesek teh kreditov za posamezna trimesečja, upošteva prosvetni oddelek banške uprave sezonske potrebščine šol, oziraje se pri tem tudi na morebitne posebne predloge pristojnega sreskega načelnika.

Člen 9. Tako po posameznih šolah in njih potrebščinah izdelane razporeditve pošlje prosvetni oddelek banške uprave v dvojniki sreskim načelnikom in poda obenem finančnemu oddelku zahtevo, na se izvrši izplačilo sreskim načelnikom.

Člen 10. Finančni oddelek banške uprave izplača sreskemu načelniku na začasno priznanico denar, določen za potrebščine narodnih šol v vsem srezu za dotično trimesečje.

Sreski načelnik prevzame denar po knjigi za denarne pošiljke in ga vpiše kot prejemek v svoj blagajniški dnevnik.

Za vzdrževanje šol prejeti denar se sme uporabiti samo v ta namen in se tudi začasno ne sme izdajati za kake druge potrebe.

zmešali in boš nazadnje zahtevala še celo volilno pravico. Mislim, da je najbolje, če se drži človek v primernih oddaljenosti od vsega tega. Seveda, hudo je, če človek v revščini začne, z veliko vztrajnostjo pa le nekam pride, tako počasi, kakor so nas učili v starih časih: zrno do zrna pogača, kamen do kamna pogača. Res, da se šele v starih letih nekaj doseže, ko že človek nima več ne zob ne prave pameti in veselja do življenja, a je vendarle vse tako modro urejeno, vse doseženo ostane na kupu kot dediščina dragim sorodnikom, da ima človek vsaj po smrti nekaj zadoščanja. Praviš, da te tako zadoščanje čisto nič ne mika? Bog se usmili, dandanes ste pa mladi ljudje res nepočakani, vsak po svoje drvite skozi življenje, namesto po starih udelanih poteh. Že vidim, da boš večno nezadovoljna. Pravijo sicer, da vodi nezadovoljstvo s samim seboj človeka k izpopolnjevanju, toda že od nekdaj so mi taka izpopolnjevanja nesimpatična in se ne morem sprijazniti z njimi. S tem je kot s tvojo zadevo: ne da se je dokončati. Zdaj bi se rada še na Boga sklicevala? Res je dejal nekoč, da človeku ni dobro samemu biti, a kje me moreš zagotoviti, da se ne bi našel advokat, ki bi narod prepričal, da Bog pri tem ni mislil na učiteljico, da jo je tako rekoč izvzel iz svoje odločbe. S svetom se ni dobro pripraviti, izmalčilo je že marsikatero postavilo in jo še bo. Živimo pač na Gugalnici, zdaj naprej, nato nazaj. Ta hip gremo nazaj, no, večno to ne more biti. Prestaneta pa za vse samo dve stvari: ali še hušnji bič ali pa skromna vdanost v božjo voljo. Drugače ti je za osebna svoboda zadržana.

Te pozdravlja

Tvoj stric

Matuzala.

Čitateljem in sotrudnikom

želita

veselo Veliko noč

Uredništvo in uprava „Učiteljskega tovariša“

Predrago dekle

Zdi se mi, da se čisto brez potrebe razburjaš, kajti zapisano je, da je osebna svoboda zajamčena. Treba je torej le verovati, nič drugega ko verovati in je človeku takoj bolje, prijetneje, obidejo ga sončne misli, v očeh mu zacvete pomlad in nekako pozabi na svojih osem sto dinarjev, za preplačano obleko, na hribovsko samoto in na vse tegobe, sedanje in pretekle. Seveda, tisto je že res, da si celo divja zverjad izbira druga in družico po mili volji, toda moraš vedeti, da je tisto pač zverjad, ki ne pozna postav in sveta. Ti si pa vendar nekaj več, če natančno pomislimo, spadaš prav za prav med inteligenco, med najnižjo sicer, čeprav si menda pretokla nekaj semestrov na univerzi, imaš pa zato nešteto varuhov, ki skrbje za tvoji naravni razvoj. Moraš torej priznati, da uživaš veliko več zaščite ko kako drugo bitje. Sicer ti je pa osebna svoboda zajamčena in nima nihče nič proti temu, če pogineš kje v gozdu od lakote ali se na kak drugačen način tiho izmuzneš s tega sveta, da le ne napraviš tega človeštvu v spotiko, za slab vzgled. Gre le zaradi harmonije, zaradi miru. Živimo tako prijetno življenje, lagodno, brezskrbno, da res ni potrebno, da bi ga po nemarnem razburjala. Tisto je že res, da so postavbe včasih nerodne, so bile pač modreci že utrujeni, ko so jih delali, toda to smo že vse skušili. Greš po cesti, stoj, postava! Hočeš hoditi, stoj, postava, ta in ta paragraf! Hočeš zavriskati, spet postava! Tudi pridušiti se ne smeš, glasno preklinjati pa že sploh ne. In to je vse le zaradi harmonije, zaradi splošnega zadovoljstva, ki naj preveča vso milo domovino. In če je v tebi kaj ljubezni do vsega, do naroda, do domovine,

do napredka sploh in zlasti do napredka, potem boš požrla malenkostno jezico, zahvalila Boga, da si sploh srečno prišla na svet in spet navdušeno prijela za delo. Kaj še nisi slišala, da ga ni vzvišenejšega poklica kot je tvoj? Saj so te učili v šoli, brala si v knjigah in moraš že verovati. Ali ni to lepa, ginljiva slika: mlado dekle nekje v hribih, rože na mizi, nekaj knjig, osem sto dinarjev plače, zraven pa čisto navdušenje in lepo duhovno življenje? Sicer ti je pa osebna svoboda zajamčena in lahko napraviš, kar hočeš, če bi bila nezadovoljna. Ljubezen? O tem se pač ne bova več menila. Kako sploh prideš s takim razgovorom? Besedo ljubezen nameravajo sploh črtati iz slovarjev; izkazala se je za neuporabno zastarelost, ki nima z modernim življenjem nič opravka. Ponekod jo bodo nadomestili z besedo patriotizem, ponekod z zvestobo, drugod s poslušnostjo. Seveda prav natančnega pomena ti nadomestki ne bodo dali, toda se bo že shajalo, če je svet drugače zadovoljen. Ko že živimo v času različnih drugačnih nadomestkov in se nič ne razburjamo, se bomo tudi s tem kmalu potolažili. Zdi se mi torej, da nisi na pravem potu. Zaradi ljubezni ne skrbi. Za stran materinstva? Saj je ljudi preveč. Res, da je Lahov čez štirideset milijonov in da so oznanili neko tekmo v rojstvih in razpisali celo nagrado, toda tisto so nori ljudje. Mar ne vidiš, koliko je skrbi z vsakim človekom? Sole so prenapolnjene, bolnice in kaznilnice tudi, agrarno reformo smo že izpeljali, poslance imamo določene že za desetletja naprej — kje naj bi jih torej zaposlili? Zato bi morala biti prav za prav še vesela. Slab socialni položaj? Beži, beži, to je fraza, ki so jo odkrili neki rdeči sociologi. Da nisi mogoče tudi ti krenila kam na levo? Bog ne daj! Tam te bodo čisto

* »Uradni list« št. 112/27 iz 1. 1929.